

POSTANOWIENIE

Dnia 15 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik

w sprawie A. L. i M. M.

oskarżonych z art. 231 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 15 kwietnia 2026 r.,

wniosku Sądu Rejonowego w Oświęcimiu

z dnia 18 marca 2026 r., II K 205/26,

w przedmiocie przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu
na podstawie art. 37 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł
wniosku nie uwzględnić.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Oświęcimiu postanowieniem z dnia 18 marca 2026 r., w sprawie o sygn. akt II K 205/26, zwrócił się do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy A. L. i M. M., oskarżonych z art. 231 § 1 k.k. i art. 107 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych w zw. z art. 11 § 2 k.k., do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu. W uzasadnieniu postanowienia Sąd wskazał, że oskarżonymi w sprawie są funkcjonariusze Policji Komisarjatu Policji w C., którzy często, z racji rejonizacji, współpracują Sądem, czy to w związku z doprowadzeniami oskarżonych, świadków, czy też sami są świadkami w sprawach karnych i wykroczeniowych, co może zrodzić w społeczeństwie przekonanie, że

rozstrzygnięcie sprawy uzależnione może być od relacji zawodowych istniejących między pracownikami wymiaru sprawiedliwości.

W dniu 3 kwietnia 2026 r., w ślad za przekazanymi aktami, do Sądu Najwyższego wpłynęło pismo pełnomocnika oskarżycielki subsydiarnej, w którym wnosi on o nieuwzględnienie wystąpienia Sądu Rejonowego w Oświęcimiu wskazując, iż w sprawie nie wystąpiły przesłanki przewidziane w art. 37 § 1 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek Sądu Rejonowego nie zasługuje na uwzględnienie.

Przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu w trybie art. 37 § 1 k.p.k., jako odstępstwo od zasady rozpoznawania sprawy przez sąd właściwy miejscowo, ma charakter wyjątkowy. Niejednokrotnie Sąd Najwyższy podkreślał, że zastosowanie tej instytucji może nastąpić tylko wtedy, gdy występują okoliczności, które mogą stwarzać uzasadnione przekonanie o braku warunków do obiektywnego rozpoznania sprawy w danym sądzie. Odstąpienie od zasady właściwości miejscowej może uzasadniać wystąpienie takich okoliczności, które u postronnego i niezainteresowanego sposobem rozstrzygnięcia danej sprawy obserwatora procesu mogą zrodzić podejrzenie braku obiektywizmu w jej rozpoznaniu przez sąd właściwy. W swoich orzeczeniach Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał również uwagę na fakt, że nadmierne wykorzystywanie omawianej instytucji jest niedopuszczalne, gdyż przynosi szkodę wymiarowi sprawiedliwości, podważając zaufanie do niezależności sądów i niezawisłości sędziów (m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2005 r., V KO 19/05 czy z dnia 26 lutego 2007 r., IV KO 8/07).

Do uwzględnienia wniosku Sądu Rejonowego w Oświęcimiu nie jest wystarczające utrzymywanie, że z tego tylko powodu, że oskarżeni są policjantami i w związku z tym pozostają w relacjach służbowych z Sądem właściwym brak jest należytych warunków do rozpoznania sprawy przez ten Sąd. Sąd Najwyższy nie znajduje podstaw do przyjęcia, w realiach tej sprawy, że w szerokim odbiorze społecznym może dojść do wątpliwości czy powyższa sprawa rozpoznana zostanie w sposób bezstronny. Przyjęcie odmiennego stanowiska doprowadziłoby w konsekwencji do sytuacji, w której sprawy funkcjonariuszy Policji z reguły nie byłyby rozpoznawane przez sądy miejscowo właściwe. Stanowiłoby to wyraz generalnej

nieufności do niezależności i obiektywizmu sędziów w rozpoznawaniu pewnych kategorii spraw. W orzecznictwie Sądu Najwyższego niejednokrotnie podkreślano, że sam fakt istnienia kontaktów zawodowych osób związanych z sędziami sądu rozpoznającego sprawę, w tym funkcjonariuszy policji, nie uzasadnia jeszcze konieczności przekazania sprawy ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości. Niezbędne jest wykazanie dodatkowych okoliczności uzasadniających taką decyzję, w szczególności takich jak regularność i częstotliwość kontaktów zawodowych z sędziami danego sądu (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2004 r., IV Ko 26/04 i z dnia 11 października 2005 r., III KO 58/05). W wystąpieniu Sądu Rejonowego okoliczności takich w dostateczny sposób nie wykazano, nietrafnie zaliczając przy tym policjantów do pracowników wymiaru sprawiedliwości. Zauważyć też trzeba, iż czyny zarzucane funkcjonariuszom Policji nie pozostają w jakimkolwiek związku z funkcjonowaniem Sądu Rejonowego w Oświęcimiu, czy z orzekającymi w nim sędziami.

Wnioskujący Sąd nie wykazał nadto, aby wszyscy sędziowie tego Sądu utracili kwalifikacje do obiektywnego rozpoznania sprawy i aby zaistniała sytuacja stwarzała w opinii publicznej przekonanie o braku warunków do właściwego rozstrzygnięcia sprawy oraz braku zdolności wszystkich sędziów tego Sądu do zachowania bezstronności. Regulacja art. 37 § 1 k.p.k. ma służyć wyeliminowaniu rzeczywistych zagrożeń dla orzekania w sytuacjach, w których – ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości – wszyscy sędziowie danego sądu, przynajmniej w odbiorze zewnętrznym – nie gwarantują zachowania bezstronności i nie może zastępować instytucji uregulowanej w przepisach art. 40 – 44 k.p.k.

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[J.J.]

[r.g.]

